

Přehled exotického (jižního) ovoce

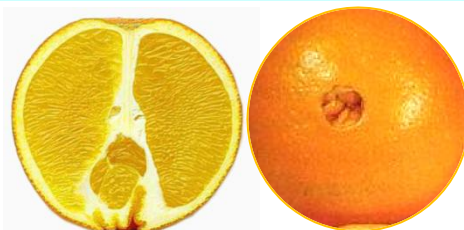
Citrusy

Citrony

- mají vysoký obsah kyseliny citrónové a **vitamínu C (60 mg/100g)**

Pomeranče

- produkční oblasti - v zimním období jsou trhy zásobovány pomeranči ze zemí kolem Středozemního moře a v létě z Jižní Afriky, Brazílie
- **vitamín C 20 až 70 mg/100g**
- **krvavé, polokrvavé a pozdní**
- **pupeční pomeranč** - obsahuje **druhý vnořený plod, snadno se loupe, málo semen**

Grapefruit

- bílý, růžový, červený
- dužina je šťavnatá, **nahořklá**, zbarvená žlutě nebo červenavě

Mandarinky

- **pravé mandarinky** - mnoho semen, snadno se loupou, malá velikost
  - **Satsumas** - bez semen, snadno se loupou, mdlá sladká chuť
  - **kříženci** - s pomerančem nebo grapefruitem - **Clementine, Tangerínka, Mineola, ... Klementýnky** - neobsahují semena, hůře se loupou – **vznikly křížením s pomerančem**
  - **Minneola, Mandora** – kříženec s grapefruitem, kyselejší chuť, v prodeji **leden až březen**
- šlechtěním se mění zejména tyto znaky - množství jader, velikost, tloušťka kůry a chuť dužiny

Limetky

- odlišnosti od citronů - **více šťávy, zralé jsou sytě zelené, rychle vysychají**
- **plody neobsahují semena**
- použití do koktejlů, na zálivky ...

Pomelo

- velikost **1-5 kg**, **kříženec grapefruitu a pomeranče** .
- nejlepší balení - **celofán a síťka**, protože jinak **velmi rychle vysychá**

Cedráty

z plodů **cedrátů** se používá **pouze kůra**, která tvoří až **80 % hmotnosti plodu**.
Mají hmotnost až 3 kg, **kůra se kanduje**.

Kumquat

- plody mají velikost do **5 cm**, použití - konzervace, stolní ovoce
- plod citrusu se konzumuje **i s kůrou**

Ostatní exotické ovoce:

1. **Ananas** - dělí se na žlutomasé, bělomasé a hladké - nesnáší T pod **5°C** - **na dužině se tvoří hnědé skvrny**.
Je **citlivý na otlaky**. Obsahuje enzym **bromelin, který působí příznivě na trávení (hubnutí)**.
Použití – stolní ovoce, džusy, sirupy, kompotování, marmelády
Miniananas = Baby ananas – konzumace i se slupkou

2. **Nashi** - tzv. **japonská hruška nebo jablkohruška**, chuť velice sladkého jablka
Jsou **velmi citlivé na omačkání a tlak!**

3. **Kiwi** - obsah **vit. C - 300 mg/100 g**, do prodejen přichází nedozrálé plody, při pokojové teplotě dozrávají za 2 až 3 dny. Zralé plody jsou **měkké, při přežrání podléhají kvašení**.

4. **Kaki - Tomel** - sklízí se nedozrálé plody s vysokým obsahem tříslovin, **trpké svíravé chuti**, tvrdé na pohmat. Dužina zralých plodů chutí připomíná **hodně vyzrálé meruňky**.

5. **Liči, rambutan** - peckovice původem z Číny, v rosolovité dužině je 1 semeno, dováží **se zralé, rychle přezrává!**

6. **Maracuja = mučenka** - plod tropické liány, konzumuje **se rosolovitá dužina** nebo šťáva. Druhy - **mučenka purpurová, mučenka žlutá**.

7. **Karambola** - sladkokyselá, sklízí se nevyzrálá, při pokojové teplotě dozrává za 2 až 3 dny. Zralý plod je **čistě žlutý**, přezrálý plod má na povrchu **hnědé skvrny**. **Semena jsou nejedlá! Plod je velmi citlivý na otlaky!**

8. **Kvajava = Guava** - nezralé plody jsou zelené, zralé slámově žluté a měkké, má chuť hrušky či fiku, je žlutavě bílá až červená **s výraznou vůní, šťavnatá**. **Obsahuje 5x více vitamínu C než citrón!** Jí se **dužina i se semeny, plod se loupe**.

9. **Mango** - má červené líčko a 1 velké semeno, sklízí se nevyzrálé a dozrává při pokojové teplotě. **Přezrálé je měkké a ztrácí chuť!** Hlavní pěstitelská oblast - **Indie**.

10. **Papája - tzv. stromový meloun** - plody mají **hmotnost 10-12 kg**, jsou oválné, velikost dle odrůdy 10 - 50 cm. Tmavá semena obalená rosolovitou hmotou **se nekonzumují!**

11. **Avokádo** - z Jižní Ameriky, slupka je dle odrůdy **žlutozelená, tmavě zelená, fialová, hnědočerná**. Dužina je jemná máslovitá, světle žlutá, chutná po olivách a oříšcích, obsahuje 1 semeno. Plod obsahuje až **30 % tuků, má vyšší EH! Tuk téměř nežlukne!** Konzumuje se syrové ve sladké nebo slané úpravě, dozrává během 3-5 dnů!

12. **Anona** - dužina je krémovitě bílá, šťavnatá, nakyslé chuti a jemné vůně, **semena nejsou jedlá**. **Použití** - konzervace, marmelády, stolní ovoce

13. **Granátové jablko** - do prodeje **jdou plně zralá, konzumují se rosolovité míšky semen**, lisuje se z nich **grenadina** = šťáva červené barvy a sladkokyselé chuti.

14. **Mangostane** - jí se **bílé masité míšky (5) sladkokyselé chuti** uložené ve **fialovém oplodí**.

15. **Physalis** - konzumuje se **dužnatá třešeň obsažená v blanitém míšku**.

16. **Durian** - pěstuje se v **Malajsii**, konzumuje se 5 masitých míšků, které vydávají **silný zápach!** Plod je **ostnatý** a dosahuje **hmotnosti i 5 kg**.

17. **Tamarindy** - tzv. **kyselé datle, konzumuje se sladkokyselá dužina**. Dozrálé ovoce je obvykle velmi choulostivé - při vyšší teplotě rychle vysychá, vyžaduje vyšší vlhkost, nesnáší průvan. Hodí se k přípravě kořeněných omáček, osvěžujících nápojů, čatni a do rýžových a zeleninových pokrmů.

18. **Datle** - plody palmy datlové ze severní Afriky. Nej kvalitnější - egyptské datle. Plod obsahuje až **75 % sacharidů** a tvrdou pecku, konzervuje se sušením.

20. **Fíky** - sušené plody obsahují **až 50 % sacharidů**. Tržní úpravy - lisované, navlěkané, volně sypané.

21. **Opuncie** - tzv. **indiánský fik**, plod kaktusu, chuť připomíná sladké hrušky, konzumuje **se pouze dužnina**, která je křehká a šťavnatá. Pokožka plodů je pokryta trsy **jemných, ale ostrých ostnů**, které je nutno **před konzumací odstranit** (opuncie z obchodu jsou většinou očištěné).

22. **Pitahaya (Pitaya) - dračí ovoce** - plod **kaktusu**, pěstuje se v Asii, existují tři odrůdy

- červená s bílou dřeví, celo červená a žlutá pitaya. Plod až 600 gramů. Zralé plody mají **sladkou krémovou dužinu a jemné aroma**. Dužina je bohatá na **antioxidanty a má vysoký obsah rozpustné vlákniny a vitamínu C**.

23. **Salak - hadí ovoce** - plod **tropické palmy**, konzumuje se pouze **syrová oloupaná dužina, semena nejsou jedlá**, jí se vyztřálý, **nezralý salak má kyselou svíravou chuť**. Původ - Indonésie.

24. Banány

rostou v **trsech obsahujících až 180 plodů** o hmotnosti až 40 kg. Jsou bohaté na sacharidy, draslík a vit. C, A, B.

Dělí se na:

- **OVOCNÉ** = **cukrové**, obs. 22 % sacharidů - **např. červené** mají chuť po jahodách
- **ZELENINOVÉ** = **moučné**, obs. 30 % škrobu, **syrové jsou nechutné**, tepelně se upravují

Banány jsou **citlivé na T, vlhkost a obsah plynů v ovzduší**, proto se sklízí zelené a dopravují se v izotermických klimatizovaných kontejnerech se stálou teplotou 14°C. Nedožralé banány se podrobují **řízenému dozrávání v dozrávárnách** až krátce před konečným prodejem. Vyztřálé banány jsou posuzovány **podle barevnice** (hodnoty 3-4) a musí být **napůl zelené a napůl žluté** pro přepravu do obchodů. Tak je zajištěna přijatelná doba skladování v obchodě a ovoce je při nákupu zcela dozralé! **Banány uložené na prodejně v uzavřených kartónových krabicích rychle přezrávají, v důsledku silné produkce tepla během zraticích procesů!**

Vlivy způsobující změny vzhledu:

banány jsou **citlivé na průvan, mráz, T pod 12°C** - **intenzivně hnědnou, ztrácí chuť a vůni!**

Ořechy subtropů a tropů

1. **Kokosové ořechy** - plody palmy, obsahují tekutinu - **kokosovou vodu, mléko se získává strouháním a lisováním bílé dužiny jádra**. Kupované plody by měly při zatřesení **vykazovat známky přítomnosti kokosové vody**, neměly by mít prasklou nebo dokonce navrtanou skořápku. **Jádro musí být čistě bílé, načervenalé zbarvení je znakem začínajícího mikrobiálního rozkladu a jádro většinou i nepříjemně zapáchá.**

2. **Para ořechy** - plod je velká kulatá tobolka podobná kokosovému ořechu vážící až 2 kg. V plodu se nachází **cca 10-40 semen - paraořechů**. Díky **vysokému obsahu tuků rychle žluknou**.

3. **Pekanové ořechy** - podobají se vlašským ořechům, jsou ale válcovitější a mají hladkou skořápku, pocházejí z Mexika a jižních oblastí USA.

4. **Kešu ořechy** - vytváří **nepravý plod, tzv. kešu jablko**, semeno je umístěno na spodní straně dužnatého plodu.

5. **Piniové oříšky** - semena **ze šišek pinie**, která roste kolem Středoziemního moře.

6. **Pisácie** - obsahují **asi 60 % oleje**, mají **nazelenalou barvu**

